

Handelsfederationens lilla blåa

– en inofficiell handbok för
Handelsfederationens organisation och handel
i kampanjvärlden Kastaria

Introduktion till handel.....	3
Från skjul till megastad	4
Gård	4
By	4
Köping	5
Stad	6
Om fördelning av ständer och sysselsättningsgrad	6
Mer om handel	7
Om burskap	7
Om hantverksbrev	8
Lärling	8
Gesäll.....	8
Mästare	8
Om skrån	9
De skralösa icke-hantverkarna	10
Om banker.....	10
Den lenoriska sjukan.....	11
Om skatter och tullar	11
Om handelshus	13
Logistik	14
Knarren	14
Byrdingen.....	14
Koggen	14
Bakgrundshistoria	15
Handelsfederationen idag.....	15
Organisation och flöde	16
Vilka är Handelsfederationen?	16
Vad gör Handelsfederationen?	16
Pyramiden	17
Ordlista	18

Text, bilder och research: Martin Varg Zetterman © 2009

Med bakgrund från ursprunglig text om Handelsfederationen skapad av Olle Sahlin och Lars-Åke Johansson för Svarta Galten © 2007

Syfte

Syftet med denna text är inte att den ska vara en inlajv-text, utan är till för att förstå hur Handelsfederationen är uppbyggd, hur den tänker och agerar. Således existerar inte handboken som sådan. Dokumentet är tänkt att ge en djupare förståelse för federationen och varför de agerar som de gör samt tillföra ett utökat spel som en kraftfull kraft i världen Kastaria. Syftet är också att utöka förståelsen för handel och dess mekanik i ett medeltidsaktigt samhälle. Dokumentet är tänkt att användas som ett referensverk där man kan slå upp det man undrar över, men också erbjuda en möjlighet att läsa från pärm till pärm. Använd gärna ordlistan i slutet om det är något ord som du undrar över. Fyll gärna på med egna ord och fråga om det är något du undrar över. Kunskaperna är hämtade utifrån empiriskt kunnande och erfarenhet blandat med fiktion.

Introduktion till handel

Handelsfederationen (förkortas härnäst HF) sysslar med handel. Vad är då egentligen handel? Handel är när man säljer och köper en produkt. En produkt består av vara eller tjänst. En tjänst är något man inte kan ta på, men ändå köper. T.ex. ett juridiskt utlåtande eller en hårklippning. En skomakare som lagar din sko utför en tjänst. En vara är något du kan ta på. Ett äpple, en guldsticka eller en häst. En skomakare som tillverkar ett par skor åt dig, säljer en förädlad vara. Skillnaden mellan en förädlad och icke förädlad produkt, skiljer sig om man bearbetat den eller inte. En potatis är en oförädlad vara och en slipad diamant är en förädlad. Ganska enkelt om man tänker på det. Det kan bli lite omständligt vid fall där vara och tjänst blandas. Men allt som oftast blir detta då en tjänst eller förädlad vara.

För att handel ska kunna fungera så måste det finnas en marknad. Marknaden är väldigt intressant liten sak då den kan vara alltifrån en bymarknad och enskild gårdshandel till ett stort begrepp som sträcker sig över hela världen. Marknaden är där köpare och säljare möts. Det spelar ingen roll var det faktiskt äger rum. Marknaden, eller marknadskrafterna, är väldigt känsliga för störningar och kan styras av något så irrationellt som känslor. Spekulationer och rykten om att ett skepp gått i kvav kan sänka handelshus då fordringsägare plötsligt vill få betalt och vill vara först med att få sina skulder innan huset går i konkurs. Sedan att skeppet inte alls gick i kvav utan bara blivit någon vecka försenat, bryr sig marknaden sällan något om. Marknaden är rätt egoistisk av sig, kan man säga utan att överdriva.

HF är på visst plan att jämställa med stora internationella investmentbolag eller unioner. De vill främja handel genom att förenkla transporter av varor och tjänster, att stötta och bidra till utveckling av handeln mellan olika marknader och geografiskt olika platser i världen. Till sin hjälp har de en stor rikedom och ett stort kontaktnät. För att bättre förstå det komplexa nät som ekonomi och handel utgör, har jag här gjort ett försök att måla upp en mer lättbegriplig bild. Jag börjar med och visa våra fyra grundläggande nivåer för samhällsutveckling som berör handel.

Från skjul till megastad

Federationens styrka och framgång ligger av förklarliga skäl hos borgarna. Det är de som ska bedriva handel genom att flytta varor och förse folket med tjänster. För att lättare förstå uppbyggnaden kring strukturen för handelsflödet, presenteras nu de fyra huvudsakliga kategorier eller stadier som handel sker inom. Dessa är Gård, By, Köping och till slut Stad.

Inom varje del finns det avvikelser. T.ex. så kan det finnas en stor gård och en liten stad. Så man bör inte haka upp sig allt för mycket på storleksangivelserna. Gränserna är i många fall flytande utom när man kommer upp till Köping och Stad, vilka är privilegier som utses av adeln eller kronan.

Gård

Antal invånare: Ca 1-60 personer.

Geografisk placering: Överallt i kontinenten där brukbar mark eller vatten finns.

Handel: Så gott som ingen handel sker inom gården. Viss handel mellan gården och närmsta by. Förekommer en hel del tjänster gårdar emellan. Tjänster och gentjänster.

Import och export: Importen består uteslutande av lyxvaror. Export sker som regel endast till lite större gårdar och uppåt, och då ofta råvaror, livsmedel och enklare produkter.

Definition: Samlingsbegrepp för en huvudbyggnad och ekonomibyggnader där en bonde bor och brukar. En bonde kan även bruka skog och hav och sjöar. Storleken kan variera från små gårdar, 5-10 pers, till stora gårdar på ca 20-60 personer.

Allmänt: En gård har personer som är kunniga inom diverse hantverk så att denna är så gott som självförsörjande. Gårdsfolket beger sig in till byn för gudstjänst och andlig spis. Det är inte sällan att man tar med enklare hantverk för försäljning eller byte. En gård bebos i princip aldrig av borgare, präster eller adel. Ett gods eller ett säteri, är som en gård, men bebos och leds av en adelsperson. Har ofta ett eget kapell eller dedikerad plats i naturen. Gods är alltså inget som bönder bor i. Däremot så kan bönder utöva dagsverken på ett gods. Gods kan bebos av, som lägst, nivå motsvarande friherre och uppåt beroende på godset och adelns rang.

Exempel på gård: Kålgårda utanför Glimminge

By

Antal invånare: Ca 40-150 personer

Geografisk placering: Ofta längs med lite större farleder, knutpunkter, viktiga platser, i närheten av råvaror, i 'mitten' av flera gårdar

Handel: Intern byteshandel mellan byborna och omkringliggande gårdar

Import och export: Viss import av livsmedel. Export mest av råvaror såsom spannmål, glas, trä, ull etc. främst till köpingar. Liten förädling av råvaror och då mest för eget bruk.

Definition: En by är att se som en samling hus där flera familjer bor och verkar. Man kan säga att, utan att bli flummig, att en by är en sammanslutning av flera gårdar. Den skiljer sig alltså från gården där det uteslutande är en familj som styr gården. Detta kan tex. ske med tanke på säkerhet eller att man vill stimulera tillväxt och inkomst. En by utses egentligen inte, men man måste ofta fråga adeln om lov att flytta ihop eller bygga nytt.

Allmänt: Kan innehålla borgare och präster. Bebos sällan av adel. Idkar byteshandel sinsemellan. Import uteslutande av lyxvaror och från gårdarna runt omkring. En by behöver inte ha en kyrka, men måste däremot ha en dedikerad bypräst och en dedikerad plats i naturen för gudstjänst om man saknar en kyrka.

Exempel på by: Brygge

Köping

Antal invånare: Ca 75-200 personer

Geografisk placering: Intill större farleder, korsningar, vadställen eller andra viktiga platser såsom naturhamnar eller andligt betydande platser.

Handel: Köper upp råvaror och vissa förädlade produkter som t.ex. färdigt tyg och mejeriprodukter, från kringliggande gårdar.

Import och export: Importerar råvaror och exporterar färdig förädlad produkt. Har ofta förädlingsfaciliteter såsom väveri, kvarn, såg och handelsstation. Importen och export är jämt fördelade. Råvaruindustrier är ofta placerade i närheten av köpingar.

Definition: En köping är steget innan en stad och är på så sätt en hybrid mellan en stad och en by. Den har mycket av det en stad har men saknar helt stadsprivilegier. En köping har också en handelsplats/marknad där handel sker. En köping utses av den lokala adeln och kan därför rent tekniskt sett vara hur liten som helst. Det finns dock riktlinjer om vad som kvalificeras som en köping.

Allmänt: Den lokala adeln tillser ofta att köpingar har ett styre eller råd som handhåller de dagliga frågorna. Dess uppgift är inte att egentligen styra över köpingen, utan mer att fungera som ett organ för att presentera problem och frågor för adeln (det är inte meningen att rådet ska bryta mot den åttonde sanningen genom att styra över byn). Ett språkrör samlar in frågorna och presenterar dessa sedan för adeln på plats. Exakt hur rådet är sammansatt, bestäms från plats till plats. Vissa grevskap har inga bönder eller borgare alls, utan tillsätter endast egna släktingar att råda över köpingen. Andra väljer att låta rådet vara mer eller mindre autonomt och har därmed ofta ådragit sig kyrkans pekande finger mot den åttonde sanningen. Det är inte sällan att en köping är en huvudort för ett grevskap. Även om ett grevskap kan inneha flera köpingar, så är det ofta att en greve utser en köping som 'sin' egen.

Köping är också den struktur där vi först påträffar burskap och hantverksbrev. Tullpålar är också det något vi stöter på för första gången. Tullpålarna finns till för att markera den gräns för vad som är området där man måste förtulla varor och inte. I en Köping så äger man rätten, enligt regalt dekret, att ta ut tull på importerade varor. Till ändamålet finns det därför en tullindrivare som oftast en adlig person och inte sällan barn till styrande i grevskapet.

En köping måste ha en kyrka och en präst. Detta då prästen används som en arkivarie (jfr med vår notarie publicus) och har hand om arkivet i köpingen. Prästen kan vara en biskop om det rör sig om viktiga och/eller större Köpingar.

Exempel på köping: Glimminge

Stad

Antal invånare: Från ca 175 invånare och uppåt

Geografisk placering: Där flera huvudleder korsar eller stora hamnar

Handel: Köper upp förädlade produkter från främst Köpingar. Har stort utbud av tjänster jämfört med Byar och Köpingar. Har främst pengar som valuta vid handel. Försumbar byteshandel.

Import och export: Importerar stora mängder livsmedel. Är ej självförsörjande. Importerar också mycket förädlade produkter såsom möbler, tegelsten, marmor, metaller etc. Exporterar lite och då främst lyxvaror såsom kryddor, exotiska träslag, tyger och liknande.

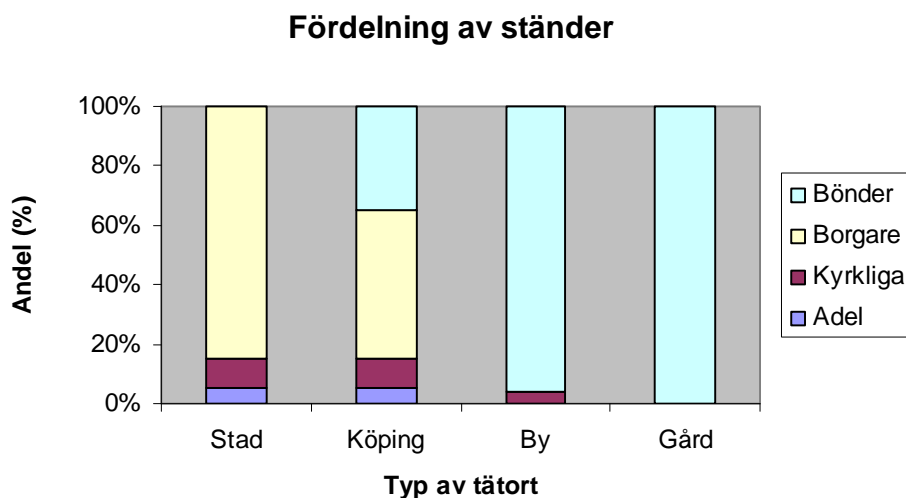
Definition: En Stad utses av regenten och är därmed ett av de få ställen som är att se som mer regala än andra. Stadsbor är inte sena att påpeka detta för den oupplyste. HF har ofta ett ord att säga till om stadsfästning. Staden har fullständiga rättigheter när det gäller handel och är ofta föremål för att statusbestämma ett land då dessa är att se som ett lands främsta juveler framför andra.

Allmänt: För att bli en stad ställs det höga krav på bl.a. infrastruktur, säkerhet, kyrklig närvaro, sanitet och handel. T.ex. så har alla städer ett biskopssäte och alla ärkestift är placerade i städer. Katedraler är placerade i städer och vissa städer, framförallt huvudstäder, har flera katedraler och/eller kyrkor. Städer har också banker, mer om det i [Mer om banker](#). Då fortifikationsverk är av mer eller mindre avancerad sort, blir det också lättare att uppta tull och upprätthålla lag och ordning. Det är sällan man ser bönder bo i en stad. Istället bebos den, såklart, av en väldigt stor del borgare, viss hög- och mellanadel samt kyrkliga. Städer är den ultimata platsen för handel och kommers. En mötesplats för all skönans tänkbara typer av människor, händelser och saker.

Exempel på stad: Thelande, Edalia och Berghem

Om fördelning av ständer och sysselsättningsgrad

Detta leder till följande bild över hur ständerna fördelar sig i varje typ av tätort. Bilden är att se som en grovt förenklad bild om vad som är vanligast. Ha dock i åtanke att det alltid finns undantag som bekräftar denna 'regel'.

I framförallt städer träffar man också på arbetslöshet. Det är ett fenomen som inte går särskilt långt ner i tätorts-skalan och stannar som regel på köping-nivå. Gårdar och byar har inte utrymme för arbetslösa. Som arbetslös räknas icke-barn (över 14 år), arbetsför (inte sjuk) och som inte har ett regelbundet värv att gå till om dagarna. Således räknas folk såsom tiggare, dagavlönare och adel utan ämbete som arbetslösa. Genomsnittet i riket i städer ligger på ca 10-15% och i köpingar ungefär hälften.

Mer om handel

Handel får bara bedrivas på av staten utsedda platser i städer och köpingar. S.k. marknadsplatser. Handel på dessa platser får bara ledas av de som har burskap. Större avtal (rörande särskilt vikt och/eller värde överstigande 1000 pengar). Tvister avgörs av lokal adel eller kyrka. Skiljedom: Alla tvister mellan HF och borgare för större värden (ca 10 000 pengar) så utser man en från varje part som enas om en tredje. Dessa tre sätter sig sedan ner och löser tvisten

Om burskap

Burskap är, vad man skulle kunna kalla för en handelslicens. För att idka handel måste man vara borgare och inneha ett burskap. Burskap utses av köpingens råd och är till för att man vill ha kontroll över vem som håller i handeln. Det kan i sällsamma fall utses temporärt burskap vid större affärer. Detta innebär i affekt att rådet måste lämna sitt godkännande för affären ifråga. Burskapet reglerar bara handel där man köper in saker. Detta för att inte strypa handel där bönder säljer till borgare. Handel kring mindre saker såsom mat och dryck brukar som regel ej heller innefattas av burskapet.

Vill du veta mer om burskap förr i tiden? Se t.ex. [den här webbsidan](#)

Ex 1: för att tyghandlaren ska kunna utöva sitt värv måste denna ha ett burskap. Detta för att 1) köpa in tyg från en vävare (som i sin tur måste vara knuten till en Mästare eller liknande beroende på ortens storlek, se nedan) eller bonde och 2) få lov att sälja i köpingen.

Ex 2: Vårdshuset och dess personal måste inte inneha burskap för att få lov att sälja mat och dryck. Däremot måste vårdshusvärden (dvs. den som äger vårdshuset) inneha burskap för att köpa in de drycker och råvaror som behövs. Det är alltså som inköpare av större mängd som måste ha burskap. Som slutkonsument eller som säljare behöver man alltså inte något burskap. Burskap innefattas av de regala dekret som utgått från regenten och är således regentens direkta order om hur land och rike ska skötas. Notera också att handel är skiljt från hantverk, vilka har sin struktur och 'licenshantering'; Burskap gäller för handel och brev för tillverkning/hantverk.

Om hantverksbrev

Breven är i korthet en 'licens' eller 'bevis' på att man får lov att utöva ett hantverk i en köping och/eller stad.

Lärling är den som är lägst i rang och är oftast en borgare som är ung och utan erfarenhet eller kunskap. Det händer att man väljer att lära om ett nytt hantverk i vuxen ålder, men det är sällan det händer. Som lärling får man göra det mesta av skitjobben, utstå spott och spe av de äldre och mer erfarna mm. När lärlingen erhåller sitt gesällbrev förväntas lärlingen att hålla skänkning. D.v.s. bjuda på mat och dryck. Lärlingen ska också erlägga en penning till gesällkassan på orten. Denna används av skrået för att betala ut utgifter som skrået kan tänkas ha. På vissa orter får sedan gesällen en penning när denna slutar som gesäll hos en mästare, som en sorts avgångsvederlag eller startkapital. Andra använder gesällpengen som en sorts utbildningsavgift och går till skråets kostnader.

Gesäll är en benämning för den som tagit sig igenom tiden som lärling och är en fullfjädrad hantverkare men inte är en mästare. Gesällbrevet är en licens för att få lov att utöva ett hantverk underställt en mästare. Gesäll används som tillägg till yrket; t.ex. smedgesäll, vävgesäll, snickargesäll etc. Gesällen är ofta bunden till mäster i och med att denna bekostar mat och logi mot att gesällen utför arbete i mästers lokaler. Många stannar kvar under rätt lång tid som gesäll, medan vissa ger sig ut och blir fria gesäller. Ordet gesäll har sitt ursprung från Lakmarien som så mycket annat när det kommer till handel. Notera att en gesäll får sälja sina tjänster till slutkonsument i en köping, men inte i en stad! Den får aldrig sälja sina tjänster till handelshus, utan detta måste ske genom en mäster. På mindre orter så har man jämkat och tillåter att köpet bara behöver gå igenom en mäster vilken som helst. Någon mästarstämpel sätts dock aldrig på varorna, utan mästaren uppgift i det fallet är att go i god för att gesällen är den som den utger sig för att vara.

Mästare är den med högst rang i ett yrke. Det är mästaren som anställer och utbildar lärlingar och gesäller. Mäster, som är den korrekta titeln för en Mästare, är den som sätter sin mästerstämpel på utfört hantverk och är den som får lov att sälja sin vara eller tjänst till slutkonsument eller någon med burskap i en stad eller köping. Mäster är också den som får lov att äga och driva en hantverksverksamhet i en köping eller stad. Mäster utses av det samlade skrårådet i staden. Notera alltså att det endast är städer som kan utse mästare!

En vanlig karriär för en borgare är att börja som lärling kring 8 års ålder och någon gång kring 14 år bli gesäll efter genomförd vuxenrit. Man förblir gesäll ända tills det att man blir utsedd till Mästare. Det sker oftast genom att Mästaren pensioneras/dör, eller genom att gesällen ger sig ut på vandring i världen för att hitta en mästare. Det är alltså bara ett fåtal som är mästare inom sitt hantverk. Fördelningen av dessa är ungefär 50 % lärlingar, 40 % gesäller och 10 % mästare.

Vem som får sälja/köpa av vem i vilken typ av ort – sammanfattning

	By	Köping	Stad	Mindre köping
Slutkonsument	Intern byteshandel	Gesäll/mäster	Mäster	n/a
Handelshus	Intern byteshandel	Mäster	Mäster	Gesäll via en mäster

Tabellen läses som: X köper i Y genom Z, där X är typ av köpare, Y typ av ort och Z typ av säljare.

Om skrån

Skråverksamheten syftar till att reglera hantverken i en stad så att det inte går inflation på ett visst typ av hantverk eller viss typ av handel. Den slår vakt om sitt eget intresse och det finns stor trygghet i strukturen då den garanterar arbete och utbildning för enskild individ.

Man börjar bygga upp strukturen med tre grundläggande skrån:

- Handlare
- Klenhantverk
- Grovhantverk

Dessa har sitt ursprung, men är inte direkt jämförbara, från tre grundpelare inom handel: råvara/tjänst, hantverk och handlare.

Handelsskrået tar in, som namnet antyder, de som sysslar med ren försäljning. Oftast grossister/handelshus och liknande. Här hamnar också försäljare av råvaror, bankirer och värdshusvärdar. Handelsskrået är unikt då det tillåter icke-hantverkare att sitta med och bestämma tillsammans med hantverkare.

Notera att de som sitter i handelsskrået heller inte har några titlar såsom värdshusmäster etc.

Klenhantverk utgörs av skomakare, guldsmeder, skräddare, vävare, bagare, barberare, apotekare, krukmakare och liknande. Oftast förknippad med lite 'finare' och 'renare' yrken. Klenhantverkare ser sig gärna som lite förmer än sina systrar och bröder i nästa skrå som är:

Grovhantverk. Här hamnar 'grovarbetarna: Garvare, stenhuggare, skogshuggare, smeder m.fl. Det är inte ovanligt att Grovhantverkdelen är den större av de tre huvudindelningarna.

Skrået styrs av en skråmäster och är såväl utsänd som utsedd av HF. Den har alltid vetorätt. Har man problem med skråmästers beslut, så vänder man sig till en kvestor (se [Om struktur och flöde](#) för mer information om kvestorer).

Skråmedlemmarna betalar också en årlig avgift till skråets kassa. Avgiften förvaltas och bestäms av skrårådet på orten. Alla som är medlemmar i skrået måste betala och innefattas av såväl lärlingar som gesäller och mästare.

De skralösa icke-hantverkarna

Det finns också skralösa. Dessa är vanliga löntagare och har ett jobb där de är avlönade, d.v.s. anställda, av andra t.ex. adel, präster eller andra borgare. Dessa utför inte ett hantverk. Hit hör t.ex. latrintömmare, gatsoppare, passopper, tjänstefolk, kuskar, soldater m.fl. Rena tjänsteyrken är alltså inte kvalificerat för att vara ett skrå och heller inte erhålla titeln Mäster eller Gesäll. Lärling används dock som ett mer friare begrepp även bland icke-hantverkare, men är per definition inte korrekt. Titeln Gesäll och Mäster får inte bäras om man inte innehar ett brev.

Om banker

Konsten att tjäna pengar av pengar. Detta görs genom belånings- och försäkringsverksamhet. Bankerna har sitt ursprung i Lakmarien, som började genom att handels- hus gick samman och lånade ut pengar till andra handelshus mot ränta så att dessa kunde öka på sin verksamhet. Detta kom att sprida sig till ett allt större nätverk där man till sist kunde hämta ut pengar i en bank flera veckor från där man satte in pengarna. Detta regleras med hjälp av bankväxlar, som är skrivna på en mycket svår kod som försäkrar växelns autenticitet. Bankirer som sysslar med detta, är också väldigt ofta väl bekanta med andra bankirers handstil.

Lånen består

oftast av skuldsedlar och det är sällan större summor byter ägare i form av fysiska monetära symboler (sk. pengar). Det finns egentligen inga regala förordningar om ocker. Däremot har det börjas höjas röster från kyrkan gällande att ta ut ränta. Man har nu istället börjat med att lägga in avgifter istället som inte är samma sak som ränta. I praktiken är det ingen skillnad, utan skillnaden ligger i semantiken samt hur man ser på saken. Med avgift så blir det som med vilket påslag på vilken produkt som helst, medan ränta ses mer som ett straff eller bot man måste betala. Man kan

I det gamla Italien så fanns det i varje stad ett eget växlingskontor/bank. Man hade då en bänk framför sig där man flyttade pengar mellan olika rutor i ett system, för att öppet visa att man inte fiffade. Om man ändå gjorde det och blev påkommen, så blev bänken slagen i bitar. På italienska hette detta *banco ruota* (fritt översatt bänk slagen i tu. Jfr *ruota* med engelskans *rupture*). Det är troligt att det sedermera kom att heta *bankrutt* eller eng. *bankrupt*. Banco betyder fö bänk, som sedan blev det engelska och svenska ordet för bank.

Korsriddarna anses vara de första att ha ett utvecklat bank/lån-system¹. I början användes de lånade medlen för att underlätta pilgrimsresor till det Heliga landet. Det första nedtecknade lånet som finns bevarat är från 1135. Alltså ca 300 år innan familjen Medicis bankväsende var som starkast. Medici tillskrivs annars som grundarna av kapitalism och bankväsendet.

också lösa det som att om man lånar pengar till en nystartad verksamhet, att man går in som temporär delägare och skriver kontrakt på att när man fått in de pengar som motsvarar lån etc. så slutar man som delägare. Detta är riskabelt då utlånan riskerar att företaget går i konkurs och att man då slutar utan möjlighet att få tillbaka lånet.

Om man inte kan betala sin skuld så har HF rätt att gå och göra utmätning. Denna uppgift är delegerad från adeln. Utmätning sker främst mot handelshus. Gäller utmätning av adel så går man till steget ovanför och begär ut pengarna. Ofta är utmätningen knuten till typen av lån och dess säkerhet. Är t.ex. landområde satt som säkerhet så tar banken all avkastning från det

¹ Se Piquet, Des Banquiers au moyen age samt Seward, The Monks of War, s 213;

“De fattiga munkarnas mest varaktiga bedrift, deras bidrag till de stora förändringarna i kyrkans inställning till ocker, var ekonomisk. Ingen medeltida institution gjorde mer för kapitalismens uppkomst”

området till dess att skulden är betald. Man är försiktig med att låna ut pengar till andra än handelshus och borgare sedan kyrkan började beklaga sig över att adel, och de själva, belånat sig så till den milda grad att de började förlora inflytande. Detta fick till följd att kyrkan fick många lån ogiltigförklarade med hänvisning till den åttonde sanningen. Numera är HF:s policy att inte låna ut en enda pinal till kyrkan som hämnd (och för att slippa mera bekymmer som de kan orsaka). Bankerna är en del av federationen och det finns i princip inga andra banker som kan konkurrera med HF. Åtminstone inte i fråga om infrastruktur.

Den lenoriska sjukan

Den lenoriska sjukan har kommit att bli ett begrepp som innebär att en kund belånar sig över sina tillgångar. D.v.s. även om man ska driva in alla skulder så har kunden inte tillgångar som täcker detta. Fenomenet uppkom i och med krigen bland furstestaterna i Lenorien där furstarna behövde snabba pengar för att uppföra försvarsverk och legosoldater. Man belånade först sina fasta tillgångar och övergick sedan till att belåna framtida intäkter som skulle komma från framtida erövringar. När dessa sedan uteblev, blev furstarna skuldsatta över sina tillgångar och gick i praktiken i konkurs. Kvar för fordringsägarna (HF) var saker såsom mark. Sådant ägande stred mot den åttonde sanning och kyrkan reagerade hårt mot detta. Detta lever kvar fastän det är över 200 år sedan det inträffade.

Om skatter och tullar

Skatt och tull är avgifter som staten tar ut för att över huvud taget få in en inkomst för utgifter de har. Utgifterna går till stor del till administrationen av landet. Det är staten som bekostar gemensamma utgifter såsom försvar, vägar, utdikning etc. Detta sköts av statens förlängda arm; den lokala adeln. I städer som är HF-styrda, har man ofta förlagt rätten att inhämta tull, till HF-administrationen. Ämbetet kallas för Tullmäster. Skatt inhämtas däremot oftast av en adlig av något slag och innehar ämbetet Skattmäster. Skatt- och Tullmäster kan vara en och samma i mindre städer/köpingar. Detta ses dock som en misstroendeförklaring från HF:s sida. Det är nämligen ett regalt dekret i Storireba som dikterar att det är HF som ska ta upp tullen i en stad (där HF finns etablerad). Om då adeln lägger sig i hur detta ska skötas så blir det dels onödig byråkrati och dels, som sagt, en sorts misstroendeförklaring att HF inte skulle kunna sköta detta själva

För att kyrkan ska kunna bekosta sin organisation, tas det ut en särskild kyrkoskatt parallellt med de statliga avgifterna. Det kallas för tionde på grund av att var tionde av något, vad som helst, ska lämnas till kyrkan. Tiondet beläggs i praktiken två gånger på en vara eller tjänst: En gång när den förs in i staden/köpingen och sedan ytterligare en gång till på HF's inkomst som de erhållit av tullen. Detta innebär i praktiken att på all införsel så får kyrkan 11 % av värdet som förs in. Kyrkan driver in tiondet själva eller lägger detta på entreprenad.

Ex: 100 tunnor deklarerar av Tunnbindare Idegran. Kyrkan tar då 10 tunnor och den aktuella tullen i staden har satts av HF till 10 %. HF får då 10 tunnor. HF ska sedan lämna tionde på sin inkomst och lämnar ifrån sig 1 tunna. Kyrkan får då totalt 11 tunnor av de ursprungliga 100 tunnorna.

Adeln schablonbeskattar 20 % av infört gods. Kvar för Tunnbindare Idegran blir då ca 60 tunnor att sälja inne i staden. Till sist betalar HF skatt på sin inkomst och får då behålla 80 % av sina 9 tunnor, d.v.s. 7,2 tunnor. Adeln erhåller därmed 21,8 tunnor.

Notera att tionde och skatt tas båda från HF och i turordningen att kyrkan tar sitt tionde först, därefter får adeln hämta ut sin skatt baserat på återstoden. Adeln betalar inget tionde till kyrkan och kyrkan betalar ingen skatt till adeln.

Några räkneexempel:

'Normalvärde' i riket

Vid skatt på 20 % och tull 10 %	Första skedet	Andra skedet	Tot.
Tunnbindaren	60	+/-0	60
Adeln	20 (skatt)	+1,8 (skatt från HF)	21,8
Kyrkan	10 (tionde)	+1 (tionde från HF)	11
HF	10 (tull)	-2,8	7,2

Hög skatt, låg tull

I första skedet behåller vår tunnbindare 40 tunnor. 40 tunnor (40 % av 100) går till adeln. 10 tunnor (10 % av 100) går till kyrkan och HF tar också 10% av 100. Sedan betalar HF 1 tunna (10 % av 10) till kyrkan följt av 3,6 tunnor (40 % av 9) till adeln. Resultatet av detta står längst till höger.

Skatt: 40 % Tull: 10 % In: 100	Första skedet	Andra skedet	Tot.
Tunnbindaren	40	+/-0	40
Adeln	40 (skatt)	+3,6 (skatt från HF)	43,6
Kyrkan	10 (tionde)	+1 (tionde från HF)	11
HF	10 (tull)	-4,6	5,4

Hög tull, låg skatt

I första skedet behåller vår tunnbindare 30 tunnor. 20 tunnor (20 % av 100) går till adeln. 10 tunnor (10 % av 100) går till kyrkan och HF tar 40 (40 % av 100). Sedan betalar HF 4 tunnor (10 % av 40) till kyrkan följt av 7,2 tunnor (40 % av 36) till adeln. Resultatet av detta står längst till höger.

Skatt: 20 % Tull: 40 % In: 100	Första skedet	Andra skedet	Tot.
Tunnbindaren	30	+/-0	30
Adeln	20 (skatt)	+7,2 (skatt från HF)	27,2
Kyrkan	10 (tionde)	+4 (tionde från HF)	14
HF	40 (tull)	-11,6	28,8

Hög införsel, normal skatt och tull

I första skedet behåller vår tunnbindare 120 tunnor. 40 tunnor (20 % av 200) går till adeln. 20 tunnor (10 % av 200) går till kyrkan och HF tar 20 (10 % av 200). Sedan betalar HF 2 tunnor (10 % av 20) till kyrkan följt av 3,6 tunnor (20 % av 18) till adeln. Resultatet av detta står längst till höger.

Skatt: 20 % Tull: 10 % In: 200	Första skedet	Andra skedet	Tot.
Tunnbindaren	120	+/-0	120
Adeln	40 (skatt)	+3,6 (skatt från HF)	43,6
Kyrkan	20 (tionde)	+2 (tionde från HF)	22
HF	20 (tull)	-5,6	14,4

Slutsats: När skatten ökar, så vinner adeln och införseln samt HF förlorar. När tullen ökar så vinner präster och HF, medan adel förlorar något och införseln förlorar väldigt mycket. Vid högre införsel jämnar man ut något mellan de parter som vill ha del av kakan. Kyrkan vinner mycket på ökad införsel relaterat till övriga scenarion.

Någon ytterligare beskattning eller tull tas inte oavsett huruvida vår tunnbindare säljer hela partiet till ett bryggeri eller säljer dem en och en på torget. Det tas heller inte ut någon skatt eller tull för utförsel av nämnda varor eller om man väljer att transportera dessa tunnor till en annan stad *om tunnorna är oförädlade*. Givetvis finns det krav på att man kan uppvisa dokument på betald skatt och tull för att detta ska vara tillåtet. Detta gäller bara för HF-anslutna. Icke-HF-varor som förs mellan två städer, förtullas alltid av HF om de får en chans till det.

Det är relativt vanligt att adeln schablonbeskattar sina undersåtar. Det går helt enkelt till som så att adeln istället för att ta en andel, säger att så här mycket ska du betala under kommande år. Sedan så får man som hantverkare eller vad det nu är, göra sitt bästa för att nå målet. Fördelen med ett sådant system är att det är enkelt att räkna för alla inblandade och adeln vet vad den kommer att få. Om schablonen är låg, så kan man dessutom räkna med en större vinst. Är den däremot hög så kan man som hantverkare inte räkna med särskilt stor inkomst det året.

Greven är den som utser Tullindrivare på Köpingnivå och HF gör det på stadsnivå. Det är också vanligt att greven delegerar uppgiften till HF. Det tas av förklarliga skäl, inte ut någon tull på tjänster. Så t.ex. en barberare som kommer till en stad eller köping, förtullar inte sin tjänst. Däremot ska varor som den ämnar sälja, t.ex. tvål, förtullas. Barberaren kan dessutom åläggas betala skatt och tionde.

Om handelshus

En sammanslutning av flera borgare med en eller flera ledare/delägare vars främsta uppgift är att verka som grossist. Dvs. man köper in varor och tjänster och säljer dessa vidare till återförsäljare. Handelshusen måste registreras hos en arkivarie.

Logistik

Transporter till land sker som regel med kärra och dragdjur. Oftast använder man oxar, då hästar kostar för mycket att använda. Ska man frakta över vatten så finns det en del andra alternativ. Enklast i sin utformning är en flotte eller pråm som färdas med hjälp av strömmen i vattendraget. Ska den uppströms, så tar man dragdjur till hjälp. Detta leder till att längs med många farbara vattendrag, så finner man en upptrampad väg på vardera sida av vattendraget. Inte alltför sällan finns det också en väg parallellt med dragvägen. Ute till sjöss eller i de stora sjöarna använder man båtar och skepp. De mest vanligt förekommande är knarr, byrding och kogg.

Knarren beskrivs lättast som ett långskepp som har en rejäl midja och ett större djupgående, även om den är flatbottnad likt långskeppet. Knarren är byggd för att transportera varor och är inget utpräglat krigsskepp. En knarr är ca 14-16 m långt och 4,5-5 m bred. Det finns även mindre knarrar ner mot en 10 m i längd. Knarren har en styråra på styrbords sida.

En känd knarr är Vidfamne.
Deras [webbsida](#)

Byrdingen är också den en variant på långskeppet. En av de större skillnaderna är att den har ett roder och inte en styråra på sidan, ett sk stävroder. Den är något kortare och bredare än ett långskepp. I övrigt skiljer den sig inte mycket från ett långskepp. Byrdingen är mer av ett all round skepp. En sorts mellanting mellan långskepp och knarr. Den har en handfull årplatser, är ca 10-14 m lång och 4,5-5 m bred. Byrdingen är också valet av transportmedel för många av piraterna längs med kusterna. Byrdingen är svår att beväpna med fasta krigsmaskiner, så man litar fullt ut på dess besättning istället. Man använder sig av korta vapen såsom huggare, enhandsyxor, kortsvärd, dolkar och bågar.

En känd byrding är Aluett.
Deras [webbsida](#)

Koggen däremot, är ett fullt utvecklat skepp. Den har en hög uppsvängd för och akter. I aktern är det något man skulle kunna kalla för en upphöjd plattform. Masten är fästad i fören i något som påminner om ett bogspröt. Dess botten är flat så att den kan stå på sjöbotten när tidvattnet drar sig tillbaka. Den gör sig bra som krigsskepp, men också som transportskepp. En stor kogg, ca 20 m lång och ca 7 m bred, kan ta laster upp mot 80 ton och ca 12-15 passagerare. Skeppet är lättstyrt och behöver sällan en besättning på fler än 4-5 personer. Man har experimenterat med att ha lätta blidor och mycket stora arborst monterade på den upphöjda plattformen.

En känd kogg är Almerekkoggen. Deras [webbsida](#)

Övriga båtar såsom färing, ranväring m.fl. är alla mindre roddbåtar. Ofta har de 1 till 3 par årplatser och möjlighet att resa ett mindre segel. Dessa är mer transportmedel för en gårds storlek och är egentligen för små för att över huvud taget nämnas i dessa sammanhang, men utgör en väsentlig del i den småskaliga handeln.

Bakgrundshistoria

Federationen har sitt ursprung i Lenoriens östra del, nuvarande Lakmarien, för ungefär 350 år sedan kring 500-talets början. Det hela började i bankväsendet där man gick samman för att säkert kunna förvara, genomföra transaktioner och tjäna pengar på utlåning.

Verksamheten spred sig med nyförvärvade affärskontakter och handelshus som belånat laster, framtida intäkter och företag. Vissa förvärvades genom att det gick dåligt, och vissa genom att det gick bra och att man då valde att utöka sitt samarbete mellan banken och handelshuset.

Ungefär hundra år senare var man en rik och mäktig organisation och hade mycket att säga till om när det kom till nyinvesteringar och projekt. Ett lyckat sådant var utbytet med Ireba (nuvarande Nordireba) där man handlade med järn och stål av mycket bra kvalitet som man sedan tog hem och förädlade till vapen. Mot 600-talets mitt har bankerna växt sig större till att, förutom handla med pengar, nu även slutit många handelsavtal längs med kuststräckan över Gregorien upp mot Ireba. Man började kunna förhandla om bättre priser och snart var grunden för HF som vi känner den idag, lagd. Genom goda kontakter och möjlighet att kunna erbjuda förmånliga priser på lyxvaror skapade man sig också ett ankare hos jarlen av Ireba. Man fick posten som en sorts handelsminister och därmed fick man stort inflytande i Ireba. Federationen satt också med som rådgivare i många furstestater i Lenorien/Lakmarien. Det ryktades också om att om det fanns två städer som låg i fejd med varandra så gick ändå HF vinnande ur striden även om den ena staden blev plundrad till gräsrötterna. Vid denna tidpunkt, ca 630, började även furstar belåna sina tillgångar och blev snart början till det vi idag kallar för den Lenoriska sjukan. Sjukan skulle sprida sig, stabiliseras något men sedan blomma upp igen under de nästkommande 200 åren.

Under tiden flyttar HF sitt säte från det oroliga Lenorien till Ireba där de också omstrukturerar och omdefinierar sig till den modell vi känner HF idag. Bl.a. tog man det urirebiska ordet chestor (uttalas ung: kestor) för ansvarig för ekonomi, och gjorde om det till en av sina titlar; kvestor. HF har sett ut som den gör idag i ca 80-100 år och är att se som en stabil organisation.

Handelsfederationen idag

Idag finns HF över hela kontinenten med mer eller mindre inflytande. I Lakmarien, Lenorien samt Nordireba är deras inflytande i det närmaste totalt. Deras ställning i Sydireba är på klar frammarsch i de provinser som är knutna till riket i fråga. I Federationen lyckades man köpa loss grevedömet Svartengalt från Räfsmark innan gränserna stängdes åt de adliga som åter kunde förena grevedömet med Galtmark. Detta skedde år 844. Det måste ha smärtat ledningen i Räfsmark stort att få stöd av federationen då den sedan bildandet kastat ut alla federationsmedlemmar från området. Federationen har påbörjat införandet av en handelsblockad mot

regionen och vägrar erkänna Rävsmark som oberoende stat. Det är tydligt att de anser sig förnärmade av furstinnans handlande.

I alla Nordirebas städer finns HF med och styr handeln i och med deras roll som skråmästare och tullmästare. Dessa ämbeten är inte sällan knutna till adeln i fråga om handelsrådgivare. Rikskvestorn för Nordireba arbetar jämsides med jarla-paret i Berghem och rikskvestorn för Sydireba har sitt säte i Edalia. I Gregorien har de inte samma omedelbara inflytande över handeln som i Storireba. Däremot sitter de på många poster knutna till adliga. I Nedan har de ett framgångsrikt utbyte av handel men deras politiska makt är betydligt mindre för att inte säga obefintlig. Federationen uppträder mer som ett stort handelshus än rådgivande. Än så länge, i varje fall.

Organisation och flöde

För att kunna styra över en så pass stor organisation som federationen utgör, krävs det en tydlig struktur och hierarki. Kvestorerna är, till skillnad från en i Rådet, nästan helt autonoma och svarar endast inför sin motsvarighet ett steg upp. Tanken är att trots att det är en stark ordning, så ska varje enhet vara mycket självständig och regleras endast av två saker; de regala dekreten rörande handeln samt de påbud som skickas från Rådet. En kvestor har flera skråmästare under sig. Det kan variera hur många, då det avgörs huruvida det är många köpingar eller städer som finns i området. Ibland kan grevskap eller hertigdöme delas av flera kvestorer eller överkvestorer.

Vilka är Handelsfederationen?

HF består uteslutande av borgare. Inget annat stånd gör sig gällande inom sammanslutningen. Det är också ett krav på att man sysslar med handel och/eller ekonomi av något slag. Tanken är att HF ska söka upp dig innan du söker upp HF. På så sätt späder man på känslan av att HF finns överallt. Man måste inte vara en framgångsrik handlare för att nå långt inom HF, men det är få som lyckats stiga till de högre graderna utan att en gång ha varit en mäktig ledare för ett handelshus eller motsvarande.

Vad gör Handelsfederationen?

Federationen är de som styr tullen i en stad och ofta i en köping. Därmed så har de en avgörande ställning hur handel ska skötas. Tullen sätts på varunivå. Det kan därför skilja sig från en stad till en annan på tullen gällande införandet av fisk eller papper. Detta system används för att reglera handeln så att man inte får ett överskott på en vara och ett underskott på en annan. Det syftar också till att främja handel inom närområdet och man ser inte med blida ögon på om någon externt producerad vara slår ut den inhemska. T.ex. så kommer närproducerade krukor alltid att vara belagda med lägre tull, än om de kommer från utlandet eller långt borta. Det är alltså HF:s rättighet såväl som skyldighet att reglera tullen.

Federationen kan också erbjuda förmånliga lån till sina medlemmar. T.ex. om ett skepp eller karavan skulle försvinna eller bli överfallen. Det går också att låna förmånligt vid uppstart av sin verksamhet.

HF erbjuder också ett ökat kontaktnät där handeln stärks av handelshusens inköp som bara köper av HF-an slutna etc.

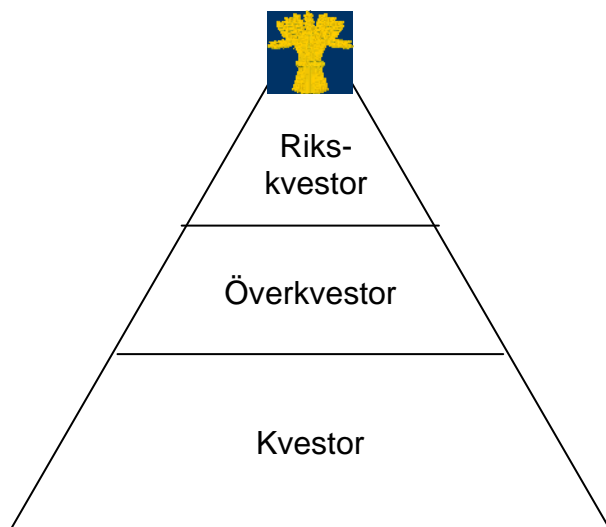
Längs med vissa kuststräckor har också HF erbjudit friskeppare att patrullera och hålla utkik efter pirater. Dessa friskeppare hjälper också till med att eskortera handelsskepp. Likaså erbjuds också möjligheten med väpnad eskort för landtransporter. Detta anser inte Federationen strida mot någon sanning då eskorterna är där för att skydda och underlätta handeln och inte folket.

Pyramiden

Federationen styrs i en pyramidliknande struktur och högst upp sitter de Nios Råd, eller Den Gyllene Kärven, som den också kallas. Rådets medlemmar är aldrig större än dess helhet, och med detta menas att bara för att man sitter i rådet så har man inte i sig en enskild makt. Rådet styrs av konsensus, vilket innebär att alla måste vara överens om beslut som rör Handelsfederationen. Man har viss beslutande kraft på egen hand och kan ta egna beslut som ligger i linje med de regler som Kärven satt. Tanken är att Kärven ska vara som en egen organism i pyramiden och även om det är status i att ha en rådspost, så innebär den i sig inte att man sitter inne med all makt. Detta är att jämföra med t.ex. kyrkan där en enskild kardinal har absolut makt över sin region. Kärven har ingen sådan geografisk maktindelning på den nivån. För

närvarande fördelar sig rådets medlemmar över följande nationella bakgrunder:

- 3 nordireber
- 2 lakmarier
- 2 sydireber
- 1 gregorier
- 1 lenorier

Steget under Kärven, finns rikskvestor som styr över ett lands storlek. Övriga två nivåer är rätt enkelt att lista ut och kallas för överkvestor och kvestor. Titlarna används i offentliga publikationer såväl som internt inom HF. En

rikskvestor har egentligen mer direkt makt än vad en rådsmedlem har. Däremot så har rådsmedlemmen mer direkt inflytande och kan påverka indirekt över större geografiska områden.

Ordlista	
Arbetskraft	Den tjänst som en arbetstagare säljer till en arbetsgivare på en arbetsmarknad. En av de tre delar som krävs för att driva ett företag.
Arkivarie	En präst eller biskop som har hand om arkivet på orten samt bevittrar avtal m.m.
Avtal	Ett kontrakt som statuerar villkor för en transaktion. Ska bevittras av en arkivarie för att få större giltighet.
BNP	BruttoNationalProdukt. Detta är ett mått på den totala aktiviteten ett land har under en viss period (oftast 12 månader). Formeln för detta är värdet av total konsumtion av varor och tjänster, investeringar samt export <i>minus</i> import. D.v.s. har man producerat och sålt för mer än vad man importerar så är BNP positivt och landet går därmed plus. Behöver man däremot importera mer än vad man kan producera och konsumera så går landet back.
Burskap	En licens för att kunna bedriva handel.
By	En större sammanslutning av gårdar utan rättigheter.
Byrding	En vanlig båttyp av den lite mer mellanstora storleken.
De Nios Råd	Rådet som består av nio personer som styr Handelsfederationen.
Ekonomi	Läran om hushållandet med knapphändiga resurser. Knapphändigt innebär att de resurser som står till buds är begränsade i förhållande till tillgången.
Export	Är oftast att föra ut eller sälja varor till ett område utanför sitt områdes gränser. Man kan exportera från en gård, by, köping, stad, hertigdöme, grevskap, en skog, en gruva, ett kloster etc. Man kan även exportera filer från ett datorprogram till ett annat. Export påverkar BNP positivt. Se även BNP och Import. Motsatsen är import.
Gesäll	Suffix till ett hantverksyrke. Även använt som ren titel. En grad för hantverkare som visar på vilken erfarenhet man har. Är den mellersta av de tre rangerna som finns.
Gesäll-brev	En sorts licens eller intyg som visar på att du är kapabel att utföra ett visst hantverk. Se även gesäll.
Gods	En gård som bebos och drivs av en adlig.
Grossist	En handlare som köper in stora mängder av en eller flera varor och säljer dessa vidare till en mellanhand. I vår off-värld kallas dessa för Återförsäljare. Grossister i Kastaria är ofta likställt med handelshus. Grossister säljer således inte till en konsument. Grossister är nummer två i ledet för en vara från producent till konsument.
Gård	Hem för en mindre mängd bönder med en handfull hus eller färre.
Import	Är oftast att ta in eller köper varor från ett område utanför sitt eget. Import påverkar BNP negativt. Se även export och BNP. Motsatsen är export.
Kapital	Utgörs av någon form av värde som kan sysselsättas för att skapa mer värde. Kan också benämnas utifrån eget kapital som är summan av tillgångar minus skulder. Eller kort och gott finansiell förmögenhet. Är en av de tre delar som behövs för att driva ett företag.
Kapitalism	Ordet kommer från latinets <i>capitalis</i> , som härör från ordet <i>caput</i> och betyder huvud (tänk på engelskans ord för huvudstad; <i>capitol</i>). Kapitalism är ett ekonomiskt system där det är privata aktörer som äger produktionsmedlen. Det innebär att privata aktörer är de som genom utbud och efterfrågan, bestämmer produktionen <i>och</i> priser på varor och tjänster. Detta är i motsats till system där produktion <i>och</i> priser bestäms av en central planering av staten. Kort sagt handlar kapitalism om ett privat ägande.

Kapitalvaror	De medel, som används för att producera konsumtionsvaror. T.ex. vävstol, kvarn, städ och liknande.
Knarr	En vanlig båttyp av den lite mindre storleken.
Kogg	En vanlig båttyp av den större storleken.
Konsument	Det är en person som slutgiltigt förbrukar en vara eller tjänst. Förbrukningen får alltså inte ske i syfte att producera nya varor eller tjänster. Konsumtion är alltså konsumenter som konsumerar. Kommer ifrån latinets: <i>consumere</i> ; <i>com+sumere</i> : att ta upp, att ta. Ordet går även igen hos engelskans <i>consume</i> ; förbruka. Konsument är det 4e och sista steget i flödet producent till konsument.
Kvestor, riks-, över-	Titel på den HF-delegat som styr över ett visst område och är ansvarig för administrationen där.
Köping	En större by med rättigheter.
Logistik	Kunskapen som tar hand om materialflöden från punkt a till punkt b och som är kopplade till resursflöden. Det handlar om att uppnå högsta möjliga effektivitet genom bra service och låga kostnader.
Lärling	Benämning för en oerfaren person som går i lära hos en mästare. Är den lägsta av de tre rangerna som finns.
Mästare	Prefix till ett hantverksyrke. Även använt som ren titel. Ett måste för att få lov att sälja varor till de med burskap. En grad för hantverkare som visar på vilken erfarenhet man har. Är den högsta av de tre rangerna som finns.
Producent	Är den som tillverkar eller förädlar en råvara. En producent kan också vara en som utför en tjänst. Producent är det första steget i flödet producent till konsument.
Produkt	Är detsamma som resultat av ett utfört arbete. Normalt ser man att detta gäller materiella produkter, men även resultatet av en tjänst kan vara en produkt.
Regalt dekret	En regal order om hur adeln ska sköta styret direkt på plats. Detta är att se som ord direkt från regentens mun. Det finns lite utrymme för tolkning.
Råvaror	Är en vara som utvunnits ur naturen men inte behandlats.
Ränta	Avses oftast som priset för lånade pengar och är baserat på en procentuell del av det lånade beloppet slaget över en viss tid.
Schablonskatt	En av adeln utsedd avgift som beläggs varor och tjänster som inte är direkt knutet till exakt volym, utan en uppskattning om vad som kommer att omsättas.
Skatt	En av staten/kronan utsedd avgift som oftast beläggs inkomster från olika håll.
Skattmästare	Person som utses av den lokala adeln att driva in skatt (<i>not: ej samma sak som tull</i>).
Stad	Den största sammanslutningen av hus med fullständiga rättigheter.
Tull	En av kronan utsedd avgift för import och/eller export som drivs in av en tullindrivare.
Tullindrivare	En person som driver in tull. Utses av HF i HF-kontrollerat område och av adeln i andra fall.
Vara/varor	En produkt eller tjänst som direkt eller indirekt ökar nyttan för innehavaren. En av de tre delar som krävs för att driva ett företag.
Vetorätt	Veto kommer från latinets och betyder "Jag förbjuder" och ger möjligheten för en part i t.ex. en församling eller ett råd, att ensidigt stoppa ett beslut. Ett bra exempel på detta är FN:s säkerhetsråd där bl.a. USA och Ryssland har veto.
Återförsäljare	En verksamhet som köper in varor från en eller flera grossister och sedan säljer dessa till konsument. Detta är 3e och näst sista ledet i flödet producent till konsument.